

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 18 0 P 037733 24 Spp 2
Sarajevo, 21.03.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući o zahtjevu Općinskog suda u Bosanskoj Krupi za rješavanje spornog pravnog pitanja od 15.02.2024. godine, na osnovu odredbe člana 61. Zakona o parničnom postupku ("Sl. novine FBiH" broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta, na sjednici Građanskog odjeljenja održanoj dana 21.3.2024. god, donio je

O D L U K U

Odbacuje se zahtjev Općinskog suda u Bosanskoj Krupi za rješavanje spornog pravnog pitanja broj 18 0 P 037733 23 P 2 od 15.2.2024. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Općinski sud u Bosanskoj Krupi je dana 15.02.2024. godine, na prijedlog tuženog podnio ovom sudu zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja, u pravnoj stvari tužiteljice V.Lj. iz B.K. protiv tuženog A.D. iz B.K., radi utvrđenja bračne stečevine. Uz zahtjev je dostavljen i spis tog suda broj 18 0 P 037733 23 P 2.

Sporno pravno pitanje glasi: „Da li izgrađene zgrade mogu biti u pravnom prometu i predmet postupka samostalno, odvojeno od zemljišta na kojem su sagrađene, a uzevši u obzir zakonom ustanovljeno pravno jedinstvo zgrade i zemljišta.“

Iz kratkog prikaza stanja sadržanog u zahtjevu prvostepenog suda proizlazi da je tužiteljica dana 21.06.2017. godine podnijela tom sudu tužbu protiv tuženog, radi utvrđenja prava vlasništva na osnovu bračne stečevine (član 251. stav 1. Porodičnog zakona u vezi sa članom 24. Zakona o stvarnim pravima). Prvostepeni sud je dana 12.01.2023. godine donio presudu broj 18 0 P 037733 17 P, kojom je djelimično usvojio preinačeni tužbeni zahtjev i utvrdio da bračnu stečevinu tužiteljice i tuženog, sa dijelovima od po 1/2 suvlasništva, čini stambeni objekt sagrađen u B.K.,... na dijelu parcele označene kao k.č. 1587 „Luka“, njiva 4 klase, površine 9203m² i njiva 5. klase, površine 18885m², upisane u zk. ul. 35, k. o. Banjani, detaljno opisane u stavu prvom izreke. Utvrđeno je i da bračnu stečevinu tužiteljice i tuženog sa suvlasničkim dijelovima od po 1/2 čine sve pokretne stvari koje se nalaze u predmetnom stambenom objektu, koje su navedene u stavu drugom izreke, dok je za ostale pokretne stvari navedene u stavu trećem tužbeni zahtjev odbijen kao neosnovan. Tuženi je obavezan da tužiteljici naknadi troškove postupka (stav četvrti). Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj 18 0 P 037733 23 Gž 2 od 11.8.2023. godine žalba tuženog je djelimično uvažena i prvostepena presuda u pobijanom dijelu (stav prvi i četvrti) ukinuta i predmet u tom dijelu vraćen

prvostepenom sudu na ponovno suđenje, dok je u preostalom dijelu žalba odbijena kao neosnovana i prvostepena presuda u stavu drugom izreke potvrđena. U obrazloženju odluke drugostepenog suda, kojom je prvostepena presuda djelimično ukinuta zbog povrede odredbe člana 8. i člana 191. stav 4. ZPP u vezi sa članom 209. ZPP, navedeno je da tužiteljica nije tražila uknjižbu stečenog prava vlasništva po osnovu bračne stečevine, koje se i ne stiče uknjižbom nego kada se za to ispune zakonom propisani uslovi iz člana 251. stav 1 i član 252. stav 1. Porodičnog zakona, i da, shodno tome, treće lice koje je u zemljišnoj knjizi upisano kao vlasnik zemljišta na kojem je sagrađen predmetni objekat nije moralo biti obuhvaćeno predmetnom tužbom kao stranka.

U zahtjevu prvostepenog suda su, pored kratkog prikaza stanja u predmetu, izloženi i navodi tuženog da je na području na kojem se nalazi predmetni objekat bespravno izgrađen veći broj stambenih i stambeno-poslovnih objekata, na nekretninama koje su upisane kao vlasništvo Opće zadruge p.o. Zadruga Otoka, te da se u sve većem broju slučajeva sudu podnose tužbe za utvrđenje prava vlasništva samo na objektu, izostavljajući vlasnika zemljišta na kojem je objekat izgrađen, a koje je u ovom slučaju upisano u zemljišnoj knjizi kao poljoprivredno zemljište. Tužiteljica nije dostavila izjašnjenje o prijedlogu tuženog koji joj je dostavljen.

Prvostepeni sud nije posebno iznosio razloge zbog kojih se obraća Vrhovnom sudu sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja, i nije potvrdio navode tuženog da se označeno pravno pitanje pred tim sudom postavlja kao sporno u većem broju predmeta. Uz zahtjev je priložio sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja, koje je podudarno sa pravnim stavom drugostepenog suda da predmetnom tužbom nije trebao biti obuhvaćen i vlasnik zemljišta, jer se u ovom slučaju radi o izvanknjižnom vlasništvu na porodičnom stambenom objektu, a tužbom se traži utvrđenje prava iz osnova bračne stečevine, bez zahtjeva za uknjižbu, pa će se i odlukom suda samo urediti međusobni odnos tužiteljice i tuženog u pogledu vlasništva na objektu, a neće se promijeniti njegov pravni status, kao bespravno izgrađenog građevinskog objekta.

Dakle, iz sadržaja zahtjeva Općinskog suda u Bosanskoj Krupi proizlazi da tuženi u ovom predmetu problematizira stav prvostepenog i drugostepenog suda da se u slučaju kada je predmet tužbe za utvrđenje bračne stečevine objekat koji je izgrađen na tuđem zemljištu ne zahtjeva učešće vlasnika zemljišta u svojstvu stranke u postupku, postavljanjem pitanja da li predmet postupka može biti samo zgrada, bez zemljišta na kojem je izgrađena i koje služi za njenu redovnu upotrebu.

Odredbom člana 61a. ZPP propisano je da ako u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta postoji potreba da se zauzme stav o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudovima, prvostepeni sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke zahtjevom pokrenuti postupak pred Vrhovnim sudom Federacije BiH radi rješavanja spornog pravnog pitanja. Shodno tome, u postupku za rješavanje spornog pravnog pitanja potrebno je prvo utvrditi da li je pravno pitanje koje se u zahtjevu suda postavlja sporno, i da li je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka u većem broju predmeta.

U konkretnom slučaju, iako tuženi ukazuje na postojanje većeg broja predmeta u kojima se traži utvrđenje prava vlasništva na neuplanjenom građevinskom objektu, u kojima kao tuženi nije označen i vlasnik zemljišta na kojem je objekat izgrađen, iz stanja u spisu i navoda iznesenih u zahtjevu prvostepenog suda, ne može se utvrditi tačan broj predmeta tog suda u kojima postoji potreba da se zauzme stav o postavljenom pravnom pitanju, niti da je to razlog

zbog kojeg se prvostepeni sud obratio Vrhovnom sudu sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja.

Pored toga, postavljeno pitanje se odnosi na pravno jedinstvo nekretnine (zemljišta i zgrade), iako se u ovom predmetu raspravlja i odlučuje samo o utvrđivanju suvlasništva po osnovu bračne stečevine koju predstavlja izgrađeni građevinski objekat (stambena zgrada) koji nije uknjižen, iz čega proizlazi zaključak da od rješavanja postavljenog pitanja ne zavisi odluka suda u ovom predmetu. O postavljenom pitanju da li zgrade koje nisu uknjižene mogu biti predmet postupka samostalno, neovisno od zemljišta na kojem su sagrađene, postoji već ustaljena sudska praksa u Bosni i Hercegovini (odluke Vrhovnog suda Federacije broj 65 0 P 299123 19 Rev od 10.9.2019. godine i broj 18 0 P 020290 16 Rev od 23.7.2019. godine), a i u ranijoj sudskoj praksi je bio usvojen stav da se na građevinskom objektu (porodičnoj stambenoj zgradi bespravno podignutoj u toku trajanja bračne zajednice) može utvrđivati pravo svojine po osnovu sticanja u bračnoj zajednici (Vrhovni sud Srbije, Rev-658/85).

Vrhovni sud Federacije BiH je na sjednici Građanskog odjeljenja održanoj dana 31.05.2018. godine usvojio pravno shvatanje, da u slučaju kada se općinski sud ne slaže sa odlukom kantonalnog suda u kojoj je nakon žalbenog postupka kantonalni sud izrazio svoje stanovište po navedenom pravnom pitanju, zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja treba odbaciti kao nedozvoljen temeljem člana 61c. stav 1. ZPP.

Kako je u konkretnom slučaju utvrđeno da su u pogledu pitanja koje je postavljeno u zahtjevu prvostepeni i drugostepeni sud zauzeli podudarna pravna shvatanja, a ne može se utvrditi broj predmeta u kojem se to pitanje postavlja kao sporno, to u ovom slučaju nema uslova za primjenu odredbe člana 61a. ZPP, odnosno intervenciju Vrhovnog suda radi ujednačavanja sudske prakse u postupku za rješavanje spornog pravnog pitanja.

Zbog toga je Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH, primjenom odredbe člana 61a. u vezi sa članom 61c. stav 1. ZPP, odlučilo da zahtjev Općinskog suda u Bosanskoj Krupi za rješavanje spornog pravnog pitanja, broj 18 0 V 056607 23 V 2 od 12.2.2024. godine odbaci kao nedozvoljen.

Predsjednik Građanskog odjeljenja
Vrhovnog suda Federacije BiH

Radenko Blagojević, s.r.